

Cu în acest spațiu carpato-dunărean, strâns legat de lumea orientală, trăim adesea sub amprenta momentului, iar *facebook*-ul nu a făcut decât să accentueze tiparul existențial sub imperativul căruia ne-am dezvoltat. Importantă este clipa, vizibilitatea, fie ea și efemeră. Cineva care trăiește dintotdeauna la Sibiu, cum este Mircea Stănescu, are imaginea unui personaj izolat, retras din gălăgia cotidiană, dar totodată respectat pentru seriozitatea și profunzimea demersului său vizual susținut la un înalt reper performativ de peste trei decenii. Luând parte activă la cele mai importante momente de coagulare și afirmare a generației optzeciste, el a devenit unul dintre reprezentanții ei iconici. Deși istoria artei de la noi a documentat competent momentul, se simte nevoia unor cercetări de profunzime și realizarea mai multor studii monografice.

Expoziția lui Mircea Stănescu, *Meditation upon Measure (Meditație asupra Măsurii)* deschisă recent la „Gaep Gallery” din București, în viziunea curatorială a Liviane Dan, reunește o serie de desene și colaje din anii '80 alături de lucrări recente. Colajele de mari dimensiuni, realizate pe hârtie, dar și desenele din acei ani, au necesitat un proces de restaurare, ele fiind expuse acum, în mod premeditat, la subsolul galeriei, pentru o mai veridică rezonanță cu contextul epocii în care au fost create. Fiecare dintre ele poartă amprenta unui figurativ de factură neoexpresionistă, modalitate de expresie destul de frecventată de tinerii artiști de atunci, care găseau în acest tip de realitate contorsionată o materializare cât mai veridică a propriilor trăiri. Ceea ce aducea ca tușă personală Mircea Stănescu era, pe de o parte, dimensiunea, lucrările având peste 2 m, dar și tehnica mixtă în care colajul are un rol dominant. Relaționarea formei umane, pe care o conturează în fiecare din aceste lucrări, asemenea unui *pattern* identitar, cu o serie întreagă de obiecte, materiale colate, induce ideea unui jurnal care, în pofida încercărilor de criptare, are o rezonabilă doză de transparență, pentru a le înțelege semnificația. Fie că este vorba de fragilitatea unor plante dintr-un ierbar sau mici fragmente de țesătură ori, și mai evident, scrisori și plicuri primite de artist, fiecare dintre ele transmite un mesaj, mai curând o stare, încărcată de tensiunea aceluși timp. Multe dintre piesele ciclului mizează pe o relație conjugată a imaginii și cuvântului, cele două constituind elementul narativ al compoziției. Colaje precum cel care are inscripționat textul: „Arretez vous”, atât de elocvent pentru epocă, sau cele care au lipite pe conturul trupului uman cărți poștale, plicuri și timbre provenite din implicările sale în zona mail-art, transmit și acum, după atâtea decenii, tensiunea din momentul creației. Toată această serie inedită, reprezentativă pentru creația sa, are amprenta unui discurs incisiv fiind o adevărată „literatură de sertar” după cum a caracterizat-o Călin Dan. Este un discurs recuperator al unor experiențe trăite, care s-a coagulat în materialitatea expresivă a acestor forme în care regăsești îndepărtate corespondențe de natură culturală dar, în mod dominant, neliniști, gânduri, angoase. Reflexia esteticului, conținută în dinamica formelor produse, face parte dintre ingredientele specifice tinerilor artiști din generația optzecistă.

Tot din această perioadă sunt expuse și o serie de desene, dintre care unele abstracte, altele păstrând urme ale unei realități identificabile. Desenele figurative, foarte puține ca număr, oferă receptorului bucuria surprinderii esențialului într-un traseu grafic de o expresivă simplitate. Lucrările nu au titluri, motiv pentru care suntem constrânși să argumentăm prin detalii recognoscibile, spre exemplu imaginea unei flori în cazul de față, probabil de crin, fiind individualizată de artist prin câteva accente de roz. Tot în seria pieselor de factură experimentală consider că ar trebui încadrat și ciclul de desene abstracte, din 1986. El se remarcă, în contrapunct cu cel anterior, prin efecte de simetrie, contrast și asemănare într-o ambianță vizuală echilibrată, fără centre de atenție sau contraste cromatice. Compoziția e concepută într-o formă serială de semne grafice. Aici, atât în plan artistic dar și simbolic, important este detaliul, înțeles ca o încercare de scriere subversivă, ascunsă vigilenței ochiului. Ideea unui mesaj subversiv era ofertantă atunci prin conotațiile induse, subînțelese, pe care le putea genera. Lumea de azi le-ar putea citi într-o altă cheie, la fel de dramatică, ca pe o reflecție acidă la adresa unei noi încercări de uniformizare a omului contemporan. În acest sens putem considera desenele ca un liant între perioada dinaintea momentului 1989 și cercetările sale actuale, care se dezvoltă într-o nouă așezare vizuală și ideologică. Problemele social politice rămân în continuare prioritare, fiind însă susținute din perspectiva unui discurs liber, care nu mai este forțat să disimuleze realitatea. Spirit nonconformist, el nu consideră necesar să preia acum un tipar pe care să îl reproducă, doar de dragul unei integrări utopice, într-un canon transnațional. Abordările grafice din ultima perioadă sunt încercări de a redescoperi imaginația socială și noi orizonturi pentru practica emancipativă, refuzând însă ideea catharsisului revoluționar ce macină în prezent lumea culturală. Cea care cunoaște cel mai bine evoluția artistului, Liviana Dan, curatorul expoziției, remarca justificat faptul că: „Pentru desenul exclusiv abstract, Mircea Stănescu recheamă vechile mituri ale fotografiei – dantele, benzi de bumbac măsurate, fragmentate în serii scurte, exacte. Ceea ce vedem depinde de istoriile noastre individuale, de subiectivitățile noastre diferit construite. Un discurs transparent, un timp personal paralel cu timpul istoric.”

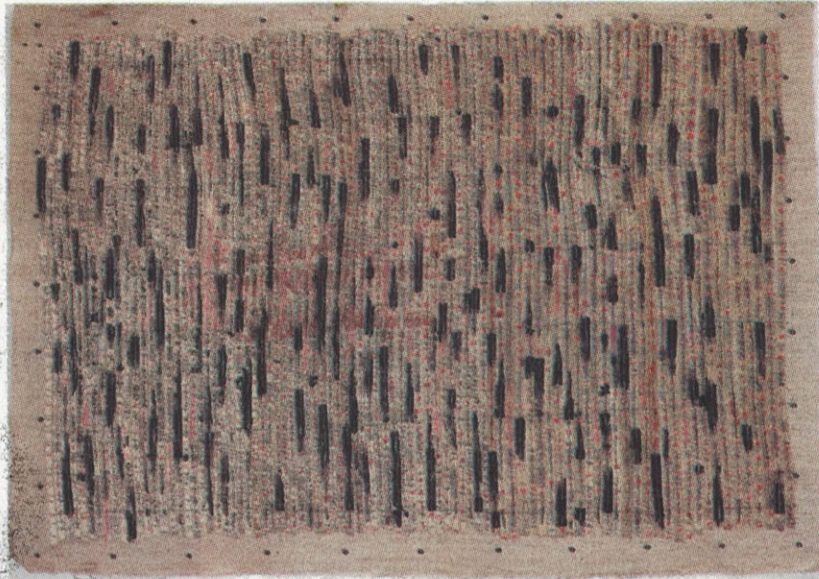
Parcursul public/artistic dar și cel interior, a lui Mircea Stănescu este acela al unui artist atent la formele de comunicare actuale, atașat problemelor sociale și politice dar fără înregimentări ideologice sau abandonări ale valorilor estetice. Discursul său mizează în continuare pe creație și mai puțin pe un suport artificial, supradimensionat la nivel teoretic. Păstrând măsura lucrurilor, Mircea Stănescu rămâne ce a fost: un artist important care își construiește atât universul vizual cât și pe cel personal, în raport cu sine și cu lumea în care trăiește.

Un alt eveniment, corelat de organizatori cu expoziția lui Mircea Stănescu, a fost masa rotundă despre generația '80, de la A.R.C.U.B., întâlnire provocată de Andreea Drăghicescu împreună cu „Gaep Gallery” și moderată de Mihaela Dedeoglu. Participanții la acest minimaraton documentar, fără public, dar filmat timp de patru ore, au fost, în marea lor majoritate, reprezentanți ai generației în discuție: în primul rând artistul, Liviana Dan, Marilena Preda Sânc, Magda Cârneli, Raluca Nestor, Alexandru Antik, Petru Lucaci, Călin Dan, Ion Bogdan Lefter, Adrian Guță și subsemnatul. Au fost evocate momentele importante care au coagulat și cristalizat spiritul acestei generații, la care s-au adăugat alte mărturii inedite, care își vor găsi utilitatea în studiile ulterioare asupra acestei perioade.

●● Cătălin Davidescu

Mircea Stănescu

măsura lucrurilor

Mircea Stănescu - *Meditație asupra măsurii. Panou 2, 1986*

Mircea Stănescu - *Heavy Rows, 2020*

Mircea Stănescu - *Untitled, 1987-1988*

Mircea Stănescu - *Untitled, 1987-1988*

All images, courtesy of the artist and Gaep